



¹
**Vastaukset
tarkastuslautakunnan
arviointikertomuksessa
2024 esitettyihin
huomioihin**



Sisällysluettelo

Kaupungin talouden analyysi, arviointikertomuksen s. 9–16.....	4
Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen, 17–36	5
Kaupunginhallitus, s. 17–23	5
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta, s. 24–25.....	8
Hyvinvoinnin toimiala, s. 25–31	9
Kaupunkiympäristön toimiala, s. 32–36	10
Kaupungin henkilöstöohjelman ja henkilöstön tilan arviointi	11
Henkilöstökulujen kehitys, s. 37–42	11
Muita arviointeja toiminnasta ja taloudesta, s. 43–51.....	12
Joensuun kaupungin yritystoiminta ja sen tulevaisuuden näkymät, s. 43	12
TE-palveluiden valmistustoimenpiteiden tilannekatsaus, s. 43	13
Jukolan päiväkotiiin vierailu, s. 44	13
Enon nuorisotila Nurkkaan vierailu, s. 44	14
Enon uuteen kouluun vierailu, s. 44	14
Työterveyshuollon toiminnan esittely, s. 45	15
Selvitys kaupungin markkinointisopimuksista, s. 45	16
Kaupungin johtoryhmän yhteistapaaminen, s. 46	17
Joensuun Vesi -liikelaitokseen vierailu, s. 46.....	17
Kaupunginjohtajan ja Tarkastuslautakunnan yhteiskeskustelutilaisuus, s. 46.....	18
Kaupungin riskienhallinnan tilannekatsaus, s. 47	18



Vierailu Joensuun Tiedepuistoon ja tilannekatsaus Business Joensuu Oy:n toiminnasta, s. 47	20
Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Ellin toiminnan tilannekatsaus, s. 47.....	20
Joensuun Kodit Oy:n toiminnan tilannekatsaus, s. 48	21
Kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintojen tilannekatsaus, s. 48	22
Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja Tarkastuslautakunnan yhteistapaaminen, s. 48.....	22
Hallituksen puheenjohtajan tapaaminen, s. 49	23
Joensuun strategian 2021–2025 tilannekatsaus, s. 49	23
Kaavoituksen tilannekatsaus, s. 49	24
Toimitilojen tilannekatsaus, s. 50.....	24
Asiakaspalvelupisteiden tilannekatsaus, s. 51.....	25
Konserniyhteisöjen toiminnan arviointi, s. 52–57	27
Joensuun Kodit Oy, s. 53	27
Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli, s. 54	27
Joensuun Yrityskiinteistöt Oy, s. 55.....	28
Business Joensuu Oy, s. 56.....	28
Konserniyhtiöiden toteumien arvioinnin yhteenveto, s. 57	29
Yhteenveto tilivuoden 2024 arvioinnista, s. 58–59	30
Talous, s. 58	30
Kaupunginhallitus, s. 58	30
Osallisuus- ja vetovoimalautakunta, s. 58	31
Hyvinvoinnin toimiala, s. 58.....	32
Kaupunkiympäristön toimiala, s. 59.....	32
Muut huomiot, s. 59.....	33



Kaupungin talouden analyysi, arviointikertomuksen s. 9–16

Joensuun kaupungin vuoden 2024 tilinpäätös osoittaa noin 3 miljoonan euron ylijäämää. Tämä on jatkoa edellisen vuoden 2023 vahvalle tulokselle, joka oli 20,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuoden 2023 poikkeuksellisen vahva tulos johtui sote-uudistukseen liittyvistä kertaluonteisista eristä; ilman näitä tulos olisi ollut yli 10 miljoonaa euroa alijäämäinen.	Ei toimenpiteitä.
Kaupunki investoi vuoden aikana noin 51 miljoonaa euroa muun muassa Mehtimäen jäähurheilukeskukseen, Enon ja Hammaslahden kouluihin sekä kaupungintalon remontointiin kulttuurikäyttöön. Suurten investointien myötä kaupungin velkamäärä kasvoi 29 miljoonalla eurolla, ja vuoden lopussa lainakanta oli 252 miljoonaa euroa.	Ei toimenpiteitä.
Vaikka tulos oli positiivinen, kaupungin taloudessa riittää edelleen rakenteellisia haasteita. Sopeuttamistarpeet eivät ole poistuneet, ja velkaantumista on hillittävä suunnitelmallisesti. Pitkäjärjestyksen talouskuuriin on tarvetta tulevinakin vuosina, jotta tasapaino säilyy ja investoinnit voidaan rahoittaa vastuullisesti.	Arvio vastaa kaupunginhallituksen näkemystä, talouden sopeutustoimenpiteet käynnissä.
Tarkastuslautakunta myös painottaa, että talousarviovaiheessa tulee tarkemmalla tasolla olla selvillä mm. valtionosuuksien kehityksestä, jotta kaupunki voi tarkemmilla tiedoilla laatia talousarvionsa. Samalla tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että kaupungin taloudellinen tilanne oli tilivuonna paljon arvioitua parempi.	Valtionosuudet arvioidaan talousarviovalmistelussa Valtiovarainministeriön sekä Kuntaliiton ennakollisten laskelmien pohjalta. Usein talouden tulo- ja menoerien kehitykseen liittyy epävarmuutta, jota ei pystytä täysin ennakoimaan talousarvion valmisteluvaiheessa, mutta ennusteiden tarkkuutta pyritään jatkuvasti parantamaan.



Valtuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen, 17–36**Kaupunginhallitus, s. 17–23**

Tarkastuslautakunta on todennut, että kaupunginhallituksen asettamat tavoitteet eivät toteutuneet tyhjiin liiketilojen osalta. Tyhjillään seisovat tilat aiheuttavat merkittäviä kustannuksia (noin 0,77 milj. euroa vuodessa). On tärkeää, että kaupunginhallitus arvioi harkitummin uusien tilojen hankintaa ja tekee selkeät päätökset siitä, kuinka entisistä, tarpeettomiksi jäävistä tiloista päästään eroon tai millä tavoin ne otetaan uuteen, kustannustehokkaaseen käyttöön. Tyhjiin liiketiloihin sidotut varat voisi kohdentaa tehokkaammin kaupungin kehittämiseen ja tärkeisiin hankkeisiin, jotta talous saataisiin kestävälle pohjalle.	Kaupungin omaan käyttöön tarpeettomiksi käyneissä tiloissa ei yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta ole sellaisia, joita kaupunki jatkossa tulisi tarvitsemaan. Tarpeettomista tiloista on tehty tarkastelu, jonka mukaan toimitilat on jaettu myytäviin ja purettaviin tiloihin. Purettaviksi määritellyt tilat tullaan purkamaan vuosittain käytössä olevien määrärahojen puitteissa. Myytävissä kohteissa tullaan käyttämään erilaisia myynnin tehostamiskeinoja.
Tarkastuslautakunta on huolissaan Joensuun korkealla pysyvistä työttömyysasteesta ja matalasta työllisyysasteesta. Tämä tilanne on aiheuttanut kaupungille merkittäviä kustannuksia (9,6 milj. euroa vuodessa) ja on ollut pitkäkestoista sekä rakenteellista. Työttömyyden lisääntyminen on ollut ilmeistä, ja se on heikentänyt kaupungin talouden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta. Työllisyyden parantaminen tulee olemaan yksi kaupungin suurimmista haasteista, ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota jatkossa.	Joensuun työllisyyspalveluissa tarjotaan yksilöllistä tukea, kuten duunianturin ja työkykykoordinaattorin palveluita, työttömien työllistymisen ja kouluttautumisen edistämiseksi. Keskeisenä työllistymisen haasteena on alueen työpaikkojen vähäinen määrä sekä niiden kohtaaminen työttömien työnhakijoiden koulutuksen, työkokemuksen tai muiden työllistymisen edellytysten osalta. TE-uudistuksen myötä vastuu työllisyydenhoidosta siirtyi vuoden 2025 alusta valtiolta kuntien muodostamalle työllisyysalueelle. Uudistuksella tavoitellaan muun muassa yhteistyön tiivistymistä työllisyysalueen, elinkeinoelämän ja oppilaitosten kanssa uusien työpaikkojen syntymiseksi. Tavoitteena on myös työllistymisen nopeuttaminen, millä vaikutetaan kunnan työttömyysturvan maksuosuuteen.



Lisäksi tarkastuslautakunta toteaa, että nettomuutossa kotimaassa ei ole päästy asetettuihin tavoitteisiin. Tämäkin on ymmärrettävää, sillä työttömyys on lisääntynyt Joensuussa, mikä on heijastunut myös maahanmuuttajien työmarkkinatilanteeseen, vaikka nettomaahanmuutto on kasvanut. Maahanmuuton tavoitteet ovat olleet osittain vaikeasti saavutettavissa, ja erityisesti työmarkkinoiden tarjoamat mahdollisuudet ovat olleet rajalliset työttömyyden ja talouskriisin vuoksi.	Kaupunginhallitus kiittää palautteesta, ei toimenpiteitä.
Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota myös siihen, että kaupunginhallitus ei ole saavuttanut tavoitteitaan uusien yritysten houkuttelemisessa Joensuuhun, eikä yritysinvestointien tai uusien työpaikkojen luomisessa. Vaikka yleismaailmallinen taloudellinen tilanne ja taantuma ovat vaikeuttaneet tavoitteiden saavuttamista, kaupungin elinkeinopolitiikan tulisi pystyä reagoimaan olosuhteisiin joustavasti ja ennakoivasti. Uusien yritysten saaminen paikkakunnalle ja työpaikkojen luominen alueelle ovat edelleen kaupungin keskeisimpiä tehtäviä, eikä tätä voida lykätä tulevaisuuteen.	Olemme tunnistaneet tämän todellisen haasteen. InvestIn toiminnassa (yritysten houkuttelu) on tehostamisen tarpeita ja mahdollisuuksia. Sen operatiivisesta toteutuksesta vastaa Business Joensuu Oy. Huomioimme toiminnan tehostamistarpeet vuoden 2026 talousarviotavoitteissa ja Business Joensuu Oy:n elinkeino- ja yrityspalvelusopimukseen liittyvien tavoitteiden suunnittelussa syksyn 2025 aikana. Tehostamme myös tavoitteiden toteutumisen seurantaa osana kaupungin ja Business Joensuun yhteistä elinkeinoryhmän työskentelyä.
Rakentaminen on Joensuussa lähes pysähdyksissä, ja esimerkiksi pientalotonttien luovutus on poikkeuksellisen alhaisella tasolla. Pientalotonttien luovutusten määrä on tärkeä mittari kaupungin kasvulle. Tonttien sopivalla hinnoittelulla voitaisiin nytkin houkutella rakentajia ja elvyttää asuntotuotantoa.	Pientalotonttien hinnoittelussa otetaan maapoliittisen ohjelman mukaisesti huomioon mm. tonttien yleiset arvotekijät (esim. keskustäisyys, palvelut ja liikenneyhteydet) ja markkinahintojen kehitys. Rakentamisen vähäisyys ei ole ollut tonttihinnoittelusta johtuvaa.



Myös keskustan tyhjen liikeilojen lisääntyminen on huolestuttavaa, sillä se heikentää kaupungin kaupallista vetovoimaa. Kaupungin olisi syytä käydä vuoropuhelua liikeilojen omistajien kanssa ja selvittää, miten se voisi muuten kuin taloudellisesti edistää tilojen käyttöönottoa – esimerkiksi kaavoituksella, viestinnällä tai yhteistyöhankkeilla. Samalla tulisi arvioida, onko keskustan suunnittelussa tehty ratkaisuja, jotka vaikeuttavat tilojen käyttöä ja elinvoimaisen keskusta-alueen kehittämistä.	Kaupunkikeskustan liikekiinteistöjen omistajien kanssa käydään säännöllistä vuoropuhelua, missä pyritään löytämään ratkaisuja keskustan elävöittämiseen.
Tarkastuslautakunta katsoo, että Joensuun kaupungin riskienhallinnan periaatteet ovat oikeansuuntaisia, mutta käytännön toteutuksessa on vielä kehitettävää erityisesti taloudellisten ja henkilöstöriskien hallinnassa. Työllisyysalueen palkkaharmonisointi muodostaa erityisen merkittävän taloudellisen riskin. Kyse on rakenteellisesta ja pitkäkestoisesta kustannuserästä, jonka vaikutukset kohdistuvat suoraan kaupungin henkilöstömenoihin. Lisäksi tasopalkkajärjestelmän käyttöönotto lisää painetta henkilöstöhallinnolle, ja sen vaikutuksia työnantajakuvan kehitykseen sekä henkilöstön pysyvyyteen tulee seurata tarkasti. Tarkastuslautakunta toivoo, että riskejä seurataan ja niistä raportoidaan säännöllisesti valtuustolle.	Riskejä arvioidaan ja raportoidaan säännönmukaisella jatkuvasti kehittyvällä prosessilla. Osavuosisikatsausraportointiin on lisätty vuodesta 2024 alkaen myös riskienhallintaa koskeva arviointi. Tarkastuslautakunnan arvio huomioidaan riskienhallinnan prosessien kehittämisessä.



Osallisuus- ja vetovoimalautakunta, s. 24–25

Tarkastuslautakunta on arvioinut osallisuus- ja vetovoimapalveluiden toiminnan toteutumista vuodelta 2024. Lautakunnan arvion mukaan yksikkö on tukenut eri toimialoja aktiivisesti osallisuuden kehittämisessä, järjestänyt useita tapahtumia ja vienyt eteenpäin useita viestintään ja markkinointiin liittyviä kampanjoita. Oppilaitosyhteistyötä on tiivistetty, ja osallistamisen muotoja on kehitetty monipuolisesti.	Osallisuus- ja vetovoimapalvelut kiittää palautteesta, ei toimenpiteitä.
Viestintä on hoitanut keskeiset kokonaisuudet, kuten talouden sopeutuksesta viestimisen, TE-uudistuksen valmistelun ja verkkosivujen uudistuksen. Markkinointi- ja tapahtumapalvelut ovat olleet aktiivisia Joensuun tunnettuuden ja vetovoiman lisäämiseksi. Tapahtumia on ollut runsaasti ja niiden kautta kaupunki on saavuttanut näkyvyyttä ja lisännyt yhteisöllisyyttä.	Osallisuus- ja vetovoimapalvelut kiittää palautteesta, ei toimenpiteitä.
Lautakunta kuitenkin kiinnittää huomiota palvelupisteiden siirtoon pitäjissä kirjastoihin. Kuntalaisilta on tullut kritiikkiä uudesta palvelumallista, ja lautakunta katsoo, ettei muutos ole onnistunut tavoitellulla tavalla. Riskienhallinnan osalta viestintä on onnistunut selventämään sopeutustoimia, mutta palvelumuutokset ovat lisänneet jännitteitä asiakaspalvelussa.	Uutta pitäjäpalvelupistemallia arvioidaan ja palautetta kerätään, minkä perusteella mallia kehitetään edelleen.
Kaikkiaan osallisuus- ja vetovoimapalveluiden työ on ollut monipuolista ja aktiivista, mutta palveluverkon muutosten vaikutuksia tulee seurata tarkasti.	Muutoksien vaikutuksista keskustellaan asukkaiden kanssa ja palautetta kerätään.



Hyvinvoinnin toimiala, s. 25–31

Hyvinvoinnin toimialan osalta tarkastuslautakunta haluaa nostaa esiin tavoiteasetannan ja tavoitteiden toteutumien arvioinnin. Toimialan kaikki tavoitteet joko toteutuivat tai toteutuivat osittain, ja näistä valtaosa arvioitiin nimenomaan toteutuneiksi. Tarkastuslautakunnalle kuitenkin jäi epäselväksi, toteutuivatko tavoitteet oikeasti niin hyvin ja mikä on tavoitteena olleiden eri suunnitelmien konkreettinen vaikutus toimialaan ja sen palveluihin.	Tavoiteasetantaan kiinnitetään huomiota ja raportoinnissa pyritään parempaan läpinäkyvyyteen vaikuttavuuden avaamisessa. Esimerkiksi varhaiskasvatuksessa asetetut tavoitteet olivat hyvin konkreettisia ja mitattavia: tuetun leikin vahvistaminen, osallistumisaste yli 80 %, huoltajien tyytyväisyys varhaiskasvatuksen laatuun 4,4 tai yli ja sairauspoissaolojen määrä vähenee 10 % vuoden 2023 tasosta.
Tarkastuslautakunta toivoo, että sen jäsenille sekä valtuutetuille annetaan konkreettisia esimerkkejä, miten eri suunnitelmia on päivitetty, ja mitä on konkreettisesti tapahtunut niiden myötä. Esimerkiksi koulutuspalveluissa jokainen koulu on kehittänyt tavoitteidensa mukaisesti ainakin yhden teknologia-avusteisen oppimisinnovaation, jotka on myös jaettu muiden koulujen tietoon. Tarkempaa tietoa oppimisinnovaatioiden sisällöstä ja niiden käytöstä ei kuitenkaan ole raportoitu tavoitteiden toteutumien raportointien yhteydessä. Myös esimerkiksi harrastamisen Suomen mallin toteutumisesta on raportoitu, mutta konkreettista sisältöä toteutumisesta ei ole annettu harrastajamäärän ja avustusmäärän lisäksi.	Hyvinvointipalvelut kiittää palautteesta. Pyritään lisäämään raportoinnissa konkretian kuvaamista.



Kaupunkiympäristön toimiala, s. 32–36

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta toimialan tavoiteasetanta on konkreettinen ja asetettu oikeasti tavoitteellisesti sekä niiden määrä on kattava. Toimiala oli ainoa, jonka tavoitteiden toteumissa oli myös tavoitteita, jotka eivät toteutuneet. Mm. rakentamisen vähentymisen osalta tavoitteisiin on ollut vaikeaa päästä. Myöskään katujen korjausvelan osalta tavoitteisiin ei päästy, sillä muutama suuri hanke on siirtynyt ensi vuoteen.	Kaupunkirakennepalvelut kiittää palautteesta, ei toimenpiteitä.
Tarkastuslautakunta toteaa Joensuun Vedestä, että vaikka se markkinoi tuottavansa ”maailman parasta vettä”, ei asiakastyytyväisyysmittausten tulos ole yltänyt samalle tasolle useiden muiden kaupunkien vesilaitosten kanssa. Lautakunta suosittaa, että asiakaskokemusta kehitetään tavoitteiden mukaiseksi.	Vuonna 2024 tehdyn asiakastyytyväisyysmittauksen mukaan veden laatu Joensuussa on erittäin hyvää ja kaupungin kaikista tuloksista tämä mittari saa kaikkein korkeimman arvosanan. Suomalainen vesi-huolto on erittäin korkeatasoista ja erot kärjessä ovat marginaalisia.



Kaupungin henkilöstöohjelman ja henkilöstön tilan arviointi**Henkilöstökulujen kehitys, s. 37–42**

Tarkastuslautakunta on erityisen tyytyväinen sairauspoissaolojen laskuun niin työtyytyväisyyden kuin myös henkilöstökustannusten säästöjen näkökulmasta.	Henkilöstöpalvelut kiittää palautteesta, ei toimenpiteitä.
Huomioitavaa kuitenkin on, että työterveyshuollon toimijan vaihduttua myös kustannusten vuosikasvu on ollut suuri. Vuosien 2023 ja 2024 välillä kustannusten nousu on ollut noin 20 %. Vuosimuutos on suuri ottaen huomioon, että nykyinen toimija aloitti jo syyskuussa vuonna 2023. Kustannusten kasvu työterveyshuollon toimijan vaihdon yhteydessä on ymmärrettävää, mutta toiminnan vakiintumisen myötä kustannusten kasvuun on jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota. Tarkastuslautakunta myös toivoo selvittämään, voisiko sairauslomapoissaolojen määriä raportoida kategorioittain.	Kustannuskehitystä seurataan ja niiden kehitystä arvioidaan myös työterveyshuollon ohjausryhmässä. Kustannuskehitystä pyritään hallitsemaan yhteistyössä ja tarkentamalla toimintatapoja. Sairauspoissaolojen raportointia kehitetään tulevina vuosina siten, että sairauspoissaolot esitellään kategorioittain kaupunkitasolla siltä osin kuin ne ovat saatavilla
Hyvinvointiohjaajien vakinaistaminen on erittäin positiivinen asia, ja tarkastuslautakunta odottaa myös koulunkäynninohjaajien vakinaistamista.	Koulunkäynninohjaajia vakinaistettiin 2025 keväällä 26. Määräaikaisten määrää tarkastellaan jatkuvasti



Muita arviointeja toiminnasta ja taloudesta, s. 43–51**Joensuun kaupungin yritystoiminta ja sen tulevaisuuden näkymät, s. 43**

Tarkastuslautakunnalle jäi positiivinen vaikutelma kaupungissa olevasta yritystoiminnasta ja sen tulevaisuuden näkymien tilannekatsauksesta. Kokonaisuudessaan kaupungin elinkeinotoiminta ja etenkin sen kansainvälisyys on ollut murroksessa huomioiden Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaan aikaansaamat pakotteet ja Venäjän rajan sulkeutumisen. Jatkossa kaupungin kansainvälinen yritystoiminta suuntautuu Eurooppaan ja muualle maailmaan, jolloin se edellyttää muun kuin venäjän, etenkin englannin kielen, osaamista. Tässä yhtälössä myös sijainti ja etäisyydet tuottavat Joensuulle ja sen yritystoiminnalle haasteita.	Kiitos palautteesta, ei toimenpiteitä.
Tarkastuslautakunta on tyytyväinen yritystoiminnan kehittämisen suunnitelmaan, johon liittyen se näkee olennaisena osana edunvalvonnan parantamisen, valtuuston ja hallituksen pitkäjänteisen sitoutumisen sekä yhteistyötahojen määrän ja osallistamisen. Huomautettavaa on, että tilannekatsauksesta jäi puuttumaan matkailu ja luonto sekä Joensuun asema metsäpääkaupunkina, jotka ovat tärkeitä osia myös elinkeinotoimintaan.	Kaupunki kehittää ja vahvistaa määrätietoisesti metsäpääkaupunki Joensuun toimintaedellytyksiä Innokaupunki Joensuu -hankesarjan avulla, jonka yksi ilmentymä oli Tasavallan Presidentin kansainvälistymispalkinto Forest Joensuu -yhteisöllemme 11/2024. Käynnissä on Innokaupunki 3 -hanke, joka kestää 06/2026 loppuun saakka. Hankesarja kestää kokonaisuudessaan 8/2029 asti. Matkailuyritysten liiketoiminnan kehittämisen palveluista vastaa Business Joensuu Oy ja palvelujen suuntaamista tehdään tiiviissä yhteistyössä kaupungin markkinoinnin ja elinvoimapalveluiden kanssa. Luontomatkailun kehittäminen on suuressa roolissa. Visit Karelia huolehtii maakunnallisesta matkailumarkkinoinnista, viestinnästä ja kehittämisestä.



TE-palveluiden valmistustoimenpiteiden tilannekatsaus, s. 43

Työllisyyspalveluiden tilannekatsauksen perusteella tarkastuslautakunta kiinnostaa kaupungin liikkumavara työllisyyden edistämisen palvelujen tuotannossa. Määrärahojen pienentyessä kaupungille ja koko alueelle voi muodostua ongelmaksi, miten palvelujen järjestäminen toteutuu jatkossa ja miten niitä saadaan kehitettyä. Kaupungilla on edessään valtava haaste onnistua, joka voi edellyttää myös velkamäärän kasvattamista palvelujen kehittämiseksi.	Järjestämisvastuun muutoksesta huolimatta lainsäädäntö määrittää työllisyysalueen asiakaspalvelun toteuttamista. Asiakasmäärät ovat isoja ja työntekijöiden aika kuluu lakisääteisen palveluprosessin toteuttamiseen. Valtionosuuden suuruus ei vastaa työllisyysalueen asiakkaiden palvelutarpeisiin, esimerkiksi työllistämisen tukimuodoista on jouduttu karsimaan ensimmäisenä toimintavuotena. Kaupungin työllisyyspalvelut tukevat lakisääteistä asiakastyötä tarjoamalla yksilöllisiä asiakaspalveluita. Tehokas työllisyyden edistäminen edellyttää riittävää resurssointia sekä työllisyysalueen lakisääteisiin että kaupungin vapaaehtoihin työllisyyspalveluihin. Työllisyyspalvelujen kehittämiseen on mahdollista hakea hankerahotusta (esim. ESR+).
TE-palveluiden tilat Carelicumissa vaikuttivat tehokkailta ja toimivilta.	Kiitos palautteesta, ei toimenpiteitä.

Jukolan päiväkotiin vierailu, s. 44

Kokonaisuutena uuteen Jukolan päiväkotiin ja sen toimintaan tarkastuslautakunta on tyytyväinen. Uusilla ja terveillä tiloilla on suuri vaikutus, vaikka joitain huonoja puolia tilojen käytännöllisyydessä, kuten pienissä eteistiloissa, on havaittu. Tarkastuslautakunta haluaa painottaa, että käyttäjien osallistaminen tilojen suunnittelussa on tärkeää, jotta tiloista saadaan kaikilta osin käytännöllisiä. Päiväkodin liikuntaan kannustavat ulkoilutilat saavat kiitosta.	Hyvinvointipalvelut kiittää palautteesta. Aikaisemmista virheistä on opittu ja muutettu suunnitelmia, jos se on ollut taloudellisesti mahdollista (esimerkiksi yhteiset ja pienet eteistilat). Käyttäjien osallistaminen uusien tilojen suunnittelussa on osa vakiintunutta prosessia (päiväkodinjohtajat ja työntekijät).
--	---



Tarkastuslautakunta on tyytyväinen siihen, että päiväkodin tiloja on suunniteltu käytettävän myös laajemmin kaupunkilaisten hyväksi esimerkiksi liikuntasalin osalta. On tärkeää, että tiloja pystytään käyttämään mahdollisimman laajasti vuorokaudenajasta ja kohderyhmästä riippumatta. Tarkastuslautakunta nostaa myös esiin monikielisuuden, joka on tuonut haastetta päiväkodin arkeen.	Varhaiskasvatus on päiväkotien pääkäyttäjä, mutta yleensä klo 18.00 jälkeen myös muiden käyttäjien on mahdollista hyödyntää näitä tiloja. Varhaiskasvatuksen lapsilla on 42-45 eri äidinkieltä, joten monikielisyys on läsnä jokaisena varhaiskasvatuspäivänä. Varhaiskasvatuksessa työskentelee noin 60 vaka-avustajaa, 24 vaka-erityisopettajaa sekä kieliohjaaja, jotka auttavat ja tukevat myös monikielisiä lapsia. S2-opetus ja ohjaus ovat yksi varhaiskasvatuksen painopisteistä toimintavuonna 2025-2026.
--	---

Enon nuorisotila Nurkkaan vierailu, s. 44

Tarkastuslautakunta näkee hyvänä asiana, että nuorisotila on koulun yhteydessä, jolloin nuorten on helppo käyttää sitä. Koulu on hieno ja sen yhteydessä oleva nuorisotila monikäyttöinen. Käyttäjät ovat saaneet itse vaikuttaa tiloihin, mikä näkyy tiloissa ja niiden käyttäjämäärissä positiivisesti. Lisäksi nähdään, että nuorisotoimintaa tehdään pienillä resursseilla, mutta vaikuttavasti.	Hyvinvointipalvelut kiittää palautteesta, ei toimenpiteitä.
---	--

Enon uuteen kouluun vierailu, s. 44

Tarkastuslautakunta on ollut erittäin tyytyväinen Enon koulun suunnittelu- ja rakennusvaiheessa tehtyyn käyttäjien osallistamiseen, ja he uskovat, että tämä on parantanut koulun toimintaa merkittävästi. Enon koulun erinomainen koulu- ja oppimisympäristö saa kiitosta tarkastuslautakunnalta. Lautakunta toivoo, että koulua käytetään kaupungin markkinoinnissa vetonaulana, houkutellen uusia oppilaita ja perheitä alueelle. Tarkastuslautakunta suosittelee myös, että tulevien koulujen rakentajat ja niitä suunnittelevat tutustuisivat Enon kouluun, jotta he voisivat oppia sen vahvuuksista niin tehtyjen ratkaisujen kuin itse suunnitteluprosessin osalta.	Hyvinvointipalvelut kiittää palautteesta. Joensuun kaupungin kaikki rehtorit ovat tutustuneet Enon uuteen kouluun. Enon koulua esitellään mielellään kaikille tutustujille.
---	--



Työterveyshuollon toiminnan esittely, s. 45

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen sairauspoissaolojen kehitykseen, joka on ollut laskeva. Lautakunta on kuitenkin huolissaan ja haluaa kiinnittää huomiota työntekijöiden mielenterveydestä johtuviin poissaoloihin, jotka olivat toiseksi suurin poissaolon syy. Lautakunta olisi toivonut, että sairauspoissaolojen kehitykseen liittyvissä tiedoissa olisi eritelty kehitys kolmesta suurimmasta poissaolosyystä. Näin ollen se olisi voinut arvioida erikseen etenkin mielenterveysperusteisten poissaolojen kehitystä. On myös tarpeellista tutkia, miten työolot ja työkuorma, mm. työn ohjaus ja resursointi, vaikuttavat henkilöstön mielenterveyteen ja poissaoloihin.	Jatkossa raportoidaan kolme suurinta sairauspoissaolokategoriaa siltä osin kuin tieto on saatavilla. Mielenterveyspoissaolojen suunta on tunnistettu ja toimenpiteitä arvioidaan yhdessä työterveyshuollon kanssa.
Kaupungin työntekijät ovat olleet erityisen tyytyväisiä nykyiseen työterveyteen. Palvelutason parantuessa kuitenkin myös työterveyskustannukset ovat nousseet. Osa tästä johtuu hoitovelasta, jota syntyi aieman palveluntarjoajan yhteydessä. Kustannusten seuranta on jatkosakin tärkeää, sillä toivottavaa on, että hoitovelan paikkaamisen jälkeen työterveyden käyttö ja kustannukset laskisivat tasolle, joka kuvaa nykyistä palvelutarvetta ja tilannetta.	Konsernipalveluiden näkemys vastaa tarkastuslautakunnan huomioita. Kustannuksia seurataan aktiivisesti.



Selvitys kaupungin markkinointisopimuksista, s. 45

Tarkastuslautakunnan näkemyksestä kaupungin markkinointisopimusten tekeminen on mennyt oikeaan suuntaan. Sopimusten toteuttamisessa on myös huomioitu talouden sopeuttaminen ja säästöjen etsiminen. Viime vuosien aikana markkinointisopimusten perusteella saatuja kausikortteja on pyritty korvaamaan tavallisilla pääsylipuilla, joiden hyödyntäminen ja jakelu on helpompaa sekä yhdenvertaisempaa. Vip-lippujen osalta lautakunta kuitenkin huomauttaa, että niiden saanti kohdistuu usein samoille henkilöille erinäisissä edustustilaisuuksissa. On kuitenkin hyvä asia, että ottelulippuja ja kausikortteja on myös kuntalaisten lainattavissa kirjastossa.	Tapahtumat luovat merkittäviä mahdollisuuksia kaupungin elinvoiman kehittämiselle, joten kaupungin edustajien osallistuminen eri tilaisuuksiin ja läsnäoleminen sekä verkostoituminen eri tapahtumissa on suotavaa.
Kaupungin markkinointiin liittyen tarkastuslautakunta näkisi hyväksi asiaksi, että kaupunki laatisi markkinointimateriaalin, jota voitaisiin jakaa esimerkiksi luottamushenkilöiden käytettäväksi. Näin saataisiin tehostettua ja laajennettua kaupungin markkinointia erilaisissa sidosryhmissä ja kanavissa esimerkiksi investointien ja tapahtumien saamiseksi Joensuuhun.	Viestintä- ja tapahtumapalveluissa on tehty luottamushenkilöille edunvalvonta-aineistot metsäpääkaupunki Joensuusta ja fotonikasta. Näitä aineistoja päivitetään parhaillaan. Kaupungin julkinen kuvapankki ja erilaiset markkinointivideot ovat luottamushenkilöiden käytettävissä kaupunkimarkkinoinnissa. Kaupungin markkinoinnin ydinviesti ja linjaukset löytyvät kaupungin brändikäsikirjasta, joka on julkaistu verkkosivuilla. Viestintä- ja tapahtumapalvelut kehittävät aineistoja luottamushenkilöille tarpeiden ja resurssien puitteissa.



Kaupungin johtoryhmän yhteistapaaminen, s. 46

Digitaalisen teknologian ja digitalisaation tuomia mahdollisuuksia hyödynnetään kaupungin digiohjelman avulla, johon liittyvät niin sähköiset palvelut, tiedolla johtaminen, kustannustehokkuus kuin uudet innovaatiot. Digivalmiuden osalta Joensuun kaupunki on kuntasektorilla edelläkävijä Pohjois-Karjalassa tekoälyssä ja digitalisaatiossa. Niin henkilöstöä laaja-alaisesti kuin myös lähikuntia on osallistettu toimintaan. Koulutusta tarvitaan lisää, jotta kehityksen hyödyt saadaan näkymään laaja-alaisesti kaupunkiorganisaatiossa. On huomioitava, että kaikki tehty kehitys ei välttämättä näy kaupunkilaisille, vaan sen on tarkoitus tehostaa erityisesti kaupungin hallintoa ja sen arkityötä.	Konsernipalvelut kiittää palautteesta, toimenpiteet jatkuvat suunnitelmallisesti.
Digivalmiuden osalta tarkastuslautakunta haluaa nostaa tärkeäksi asiaksi varautumisen ulkopuolisia uhkia varten. Tarkastuslautakunta olisi myös toivonut laajempialaista keskustelua eikä vain keskittymistä digivalmiuteen.	Tarkastuslautakunnan arvio on aiheellinen. Tietoturva- ja kyberuhkiin varaudutaan henkilöstön kouluttamisella ja järjestelmien avulla.

Joensuun Vesi -liikelaitokseen vierailu, s. 46

Tarkastuslautakunta on erittäin tyytyväinen Joensuun Veden toimintaan. Sen taloudellinen ja toiminnallinen asema on vakaa sekä sen henkilöstö ja asiakkaat ovat tyytyväisiä. Joensuu on hyvää pohjavesialuetta. Olisiko mahdollista saada kaupunkiin lisää yritystoimintaa, joka perustuu puhtaaseen veteen?	Veden laatutekijät, toiminnan luotettavuus ja kilpailukykyinen hinnoittelu ovat mahdollistaneet kaupunkiin sijoittuvan elintarviketeollisuuden kehittymisen hyvin merkittäväksi. Elinkeinoelämän laadukkaaseen vesihuoltoon pohjautuvat teollisuusinvestoinnit on pystytty mahdollistamaan ja niihin suhtaudutaan tulevaisuudessakin erittäin positiivisesti.
---	--



Kaupunginjohtajan ja Tarkastuslautakunnan yhteiskeskustelutilaisuus, s. 46

Kaupunginjohtaja on löytänyt paikkansa organisaatiossa ja luonut työ- kulttuuriin positiivista muutosta. Hän myös yleisesti luo uskoa tulevai- suuteen ja positiivista mielikuvaa kaupungista.	Kaupunginjohtaja kiittää palautteesta.
Tärkeitä asioita kaupunginjohtajan työssä on kaupungin tunnettavuuden lisääminen ja väestön sekä yritysten positiivisen muuttoliikkeen lisääminen. Tarkastuslautakunta painottaa myös kaupunginjohtajan ja luottamushenkilöiden välistä yhteistyötä ja avoimuutta asioiden valmistelussa, kuten myös tiedonvaihtoa kaupungin ja Business Joensuu Oy:n välillä.	Kaupunginjohtaja kiittää palautteesta.

Kaupungin riskienhallinnan tilannekatsaus, s. 47

Kaupungin riskienhallinnan osalta tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että kaupunki tekee kokonaisvaltaista riskienhallintaa, joka pitää sisäl- lään kattavan näkemyksen eri riskeistä. Riskit ovat määritelty eri koko- naisuuksiin, mutta ne liittyvät samalla osittain myös toisiinsa. Lautakunta näkee, että Joensuussa voi kaupunkilaisena olla turvallinen olo.	Konsernipalvelut kiittää palautteesta.
Tarkastuslautakunta on samalla miettiä sen suhteen, miten ole- massa olevat väestönsuojat riittävät, ja miten niiden riittävyys huomi- oidaan jatkossa. Lisääntyneiden turvallisuushkien näkökulmasta tarkastuslautakunta pohtii, pitäisikö kaupungin panostaa yleisiin väestön- suojaan, joita kaupungilta saadun tiedon mukaan ei ole.	Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) estää tarkkojen tietojen jakamisen poikkeusoloihin varautumista ja väestönsuojelua koskevissa asioissa (§ 24, kohta 8), koska tiedon antaminen niistä va- hingoittaisi tai vaarantaisi turvallisuutta tai sen kehittämistä, väestön- suojelun toteuttamista tai poikkeusoloihin varautumista. Joensuun osalta voidaan todeta yleisesti em. vaarantumatta, että Joensuun maantieteellisellä alueella on väestönsuojapaikkoja lähes kaikille asukkaille, ja ne sijaitsevat erityisesti taloyhtiöissä eli paikoissa, joissa ihmiset asuvat. Väestönsuojien rakentaminen on rakennuksen omistajan tehtävä, ja niiden mitoitus perustuu uudis- tai korjausrakentamisen ajankohdan



	voimassa olevaan tai voimassa olleeseen lainsäädäntöön. Joensuussa jatkossakin tarkastellaan kriittisesti poikkeusten tai helpotusten myöntämisiä väestönsuojarakentamiseen yhdessä alueen pelastustoimen kanssa (Pelastuslaki 379/2011, § 73 ja § 75), ja tarkkaillaan valtakunnallisia ohjeistuksia mm. väestönsuojan pinta-alan tai henkilömäärän mitoitusperusteisiin. Valtioneuvoston asetus väestönsuojista linjaa: <i>Jos teollisuus-, tuotanto- ja varastorakennukseen rakennettava väestönsuoja olisi tarpeettoman suuri rakennuksessa tai samalla tontilla tai rakennuspaikalla pysyvästi työskenteleviä ja oleskeleviä varten taikka jos opetusalan tai hoitoalan rakennukseen rakennettava väestönsuoja olisi liian pieni oppilaspaikkoihin taikka hoitopaikkoihin nähden, voidaan väestönsuojan koko määrätä sen henkilömäärän mukaan, joka rakennuksessa keskimäärin oleskelee. Jos väestönsuoja mitoitetaan tässä momentissa tarkoitetun henkilömäärän mukaan, suojatilan tulee olla 0,75 neliometriä henkilöä kohden, jollei erityisestä syystä tarvita suurempaa tilaa.</i> (Valtioneuvoston asetus väestönsuojista 408/2011, § 2). Lisäksi kaupunki kehittää varautumisosaamista väestön tilapäissuojaamisen ohjeistamiseksi ja oman toiminnan varmistamiseksi alueilla, joissa suojia tarvitaan nykyistä enemmän. Työssä hyödynnetään muun muassa Ukrainan kokemuksia (Räkköläinen, Sundblom, Juutinen. 2025 Ukrainan opit: Ukrainan sodan vaikutukset siviiliyhteiskuntaan sekä väestön suojaaminen sodan aikana). Väestön suojaaminen käytännössä tapahtuu joko siirtämällä väestöä turvallisemmille alueille, tai suojaamalla väestö paikalleen. Valtioneuvosto päättää, mitä alueita ja mitä osaa alueen väestöstä siirtyminen koskee. Sisäasiainministeriö huolehtii siirtymisen yleisjohdosta, ja pelastustoimi johtaa alueen väestönsuojelua ja varautuu väestön siirtämiseen (Valmiuslaki 1552/2011, § 121). Yleisten väestönsuojien rakentamisen intressi on useimmissa kaupungeissa kohdistunut alueisiin, joissa yleinen väestönsuoja on käytännössä ollut alueen kiinteistöjen yhteinen väestönsuoja (Pelastuslaki 379/2011, § 71). Näin tarve rakentaa kiinteistökohtaisia väestönsuojia on vähentynyt, mutta
--	--



	samalla on myönnetty lupa sijoittaa suoja määrättyä 500 metriä kauemmaksi (Valtioneuvoston asetus väestönsuojista 408/2011, § 3).
--	--

Vierailu Joensuun Tiedepuistoon ja tilannekatsaus Business Joensuu Oy:n toiminnasta, s. 47

Joensuun Tiedepuiston kannalta Tarkastuslautakunta näkee haasteita tyhjien tilojen osalta. Vaikka yleinen kuva Tiedepuistosta on hyvä ja sen käyttöaste on kasvamaan päin, sen olemassaolo tulevaisuudessa huolestaa. Niin kaupungin kuin yritysten etu on, että pitkäaikaisia vuokralaisia löydettäisiin tiloihin. Pienyrittäjien osalta on hyvä, että Tiedepuisto tarjoaa ja markkinoi pieniä ja edullisia tiloja.	Omistajaohjaus kiittää kommentteista. Yhtiön tulee jatkossakin kiinnittää erityistä huomiota Tiedepuiston tilojen käyttöasteen nostoon.
Business Joensuu Oy:llä on paljon erilaista hankeperusteista sekä muuta toimintaa, jotka tähtäävät alueen yritysten toiminnan kehittämiseen ja kasvattamiseen. Tarkastuslautakunta näkee, että Business Joensuulla on tarjolla paljon palveluja ja ne kohdistuvat kaikenkokoisille yrityksille. Sen toiminta nähdään myös yleisesti olevan hyvin hallinnassa ja yhteistyön toimivan eri verkostojen välillä.	Omistajaohjaus kiittää kommentteista ja ohjaa yhtiötä edelleen kohti tuloksekkaampaa toimintaa.
Tarkastuslautakunta näkee, että Business Joensuulla on kehitettävää matkailun kehittämisen osalta Pohjois-Karjalan alueella.	Omistajaohjaus kiittää kommentista ja huomioi näkökulman yhtiölle asetettavien tavoitteiden laatimisen yhteydessä.

Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Ellin toiminnan tilannekatsaus, s. 47

Joensuun Ellin osalta tarkastuslautakunta näkee, että yhtiö toteuttaa sen perustoimintaansa, eli opiskelija-asuntojen tuottamista sekä vuokraamista alueen opiskelijoille. Jo pitkään on kuitenkin ollut haasteita siinä, että opiskelijat joutuvat odottamaan pitkään yksiöitä. Myöskään nykymuodossa yleinen asumistuki ei riitä ainakaan isompiin yksiöihin, mikä tulee huomioida asuntojen suunnittelussa jatkossa.	Omistajaohjaus kiittää kommentteista. Yhtiöllä on uudiskohde suunnittelussa, mutta Varke ei ole tehnyt päätöstä kustannusten hyväksynnästä, joten suunnittelu ei etene. Kohteeseen tulisi 167 uutta asuntoa, joista suurin osa yksiöitä. Uudet kohteet ovat kalliita rakentaa eikä kustannustasoa ei saada niin alas, että opiskelija pystyisi kustantamaan
--	--



	asumisen yksioissa pelkällä asumistuella. Asumistuessa on myös aina omavastuuosuus. Mikäli Varken kautta ei saada jatkossa rahoitusta, uudistuotannon ja peruskorjausten toteuttaminen muodostuu rahoituksellisesti hyvin vaikeaksi.
Asuntojen korjausvelan osalta tarkastuslautakunta toivoo tietoa siitä, onko korjausvelkaa saatu kurottua umpeen. Yhtiöllä on hyvin henkilöstöä ja se tuottaa itse korjaustoimenpiteitä, joten toivottavasti korjausvelkaa on saatu vähennettyä. Kun korjaustoimenpiteitä pystytään tuottamaan itse, toivotaan sen olevan myös kustannustehokkaampaa.	Omistajaohjaus kiittää kommentteista. Parhaillaan peruskorjattavana on kaksi kokonaista asuintaloa, joissa on yhteensä 77 asuntoa. Korjausvelkaa alkaa muodostua heti, kun kohde valmistuu. Ellin asuntojen keskimääräinen kunto on luokassa 3 (1-5). Kuntoluokka pysyy nykyisellä korjaustahdilla entisellä tasolla. Oman korjaustyön kustannustehokkuutta tullaan selvittämään tarkemmin.

Joensuun Kodit Oy:n toiminnan tilannekatsaus, s. 48

Tarkastuslautakunta näkee Joensuun Kodit Oy:n tilanteen vastaavaksi kuin Joensuun Ellillä. Yhtiö toteuttaa sen perustoimintaansa, mutta huomiota on kiinnitettävä asuntojen korjausvelkaan ja saatavuuteen. Erona kuitenkin Elliin on se, että yhtiöllä ei ole omaa henkilöstöä, vaan sillä on palkattuna ainoastaan toimitusjohtaja. Nykymuodossaan yhtiöt ovat tehneet yhteistyötä, joten niiden fuusio nähdään positiivisena ja perusteltuna.	Omistajaohjaus kiittää kommentteista. Valtuusto on asettanut Joensuun Kodit Oy:lle vuodesta 2022 lähtien talousarviossa tavoitteeksi pidemmän aikavälin taloudellisen suunnitelman laatimisen, jossa huomioidaan korjausvelan vähentäminen, tulevat uudisinvestoinnit, kaupungin kasvusuunnat sekä taloudellisesti kestävä vuokra-asuntoverkko. Uusi 1.9.2025 aloittava Joensuun Ellin Kodit Oy laatii tavoitteeksi asetun suunnitelman, jotta yhtiö kykenee vastaamaan kasvavan kaupungin asumisen tarpeisiin.
Yleisen asumistuen muutokset antavat yhtiölle painetta valmistaa pienempiä asuntoja. Pienentynyt asumistuki ja vuokrien nousut myös huolestuttavat. Verraten yhtiön vuokra-asuntokohteiden suureen määrään, tarkastuslautakunta näkee, että luottotappiot ovat olleet nykymuodossaan pieniä ja toivoo yhtiön talouden kannalta, että ne pysyvät mahdollisimman pieninä.	Omistajaohjaus kiittää kommentteista. Joensuun kaupunki yhdessä asumisen yhtiön kanssa tekee tiivistä yhteistyötä asuntopolitiikan toteuttamisessa, kuitenkin siten, että yhtiön toiminta säilyy taloudellisesti terveellä pohjalla.



Kaupungin ja hyvinvointialueen yhdyspintojen tilannekatsaus, s. 48

Joensuun kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö perustuu yhteisiin sopimuksiin ja erilaisiin yhteistyötoimielimiin, jonka lisäksi toimielimiä on myös päällekkäisiä. Toimintoja ja tiedonvaihtoa pyritään tehostamaan ja karsimaan päällekkäisyyksiä. Kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö on tärkeää.	Kuntien, maakuntaliiton ja hyvinvointialueen yhteistyösopimukseen on yhdessä tehty päivityksiä ja uusi sopimus allekirjoitetaan tämän vuoden aikana.
Tarkastuslautakunta näkee, että siirtymävaihe ja kehitystyö on vielä kesken. Kehitystä on jo tapahtunut, mutta tehtävää vielä riittää. Tarkastuslautakunta toivoo, että kehitystyö yhdyspinnan osalta jatkuu kaupungin ja hyvinvointialueen välillä-	Yhteistyötä jatketaan ja sitä on tarpeen kehittää.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja Tarkastuslautakunnan yhteistapaaminen, s. 48

Tarkastuslautakunta näkee tapaamisen pohjalta ja yleisesti, että kaupungin strategiset tavoitteet ovat jääneet alisteiseksi talouden tavoitteisiin nähden. Taloudellisesta tilanteesta huolimatta nähdään myös tärkeäksi, että kunnan pitäisi investoida, jotta myös yksityinen sektori investoisi.	Kiitos huomiosta.
Median vaikutus ja rooli on nykypäivänä suurempi niin valtuuston ja valtuutettujen toiminnassa kuin valinnassa. Se on riski, joka vaikuttaa paljon poliittisen päätöksentekoon.	Kiitos huomiosta.
Tarkastuslautakunta kiittää valtuustokauden aikaisesta hyvästä yhteistyöstä.	Kiitos palautteesta.



Hallituksen puheenjohtajan tapaaminen, s. 49

Tarkastuslautakunta näkee tapaamisen pohjalta ja yleisesti, että jatkossa kaupungin yksi tärkeimmistä painopisteistä on työllisyys. Tärkeää on myös kaupungin edunvalvonta niin eduskunnassa kuin muissa sidosryhmissä esimerkiksi investointien ja työpaikkojen lisäämiseksi. Talous on vahva kaupungin toiminnan ajuri, ja huomioitava asia on, että Joensuun kaupunki ei tule olemaan voittaja valtionosuus-uudistuksessa. Tarkastuslautakunnan ja kaupunginhallituksen puheenjohtajan tapaamisessa nousi myös puheeksi kaupungin strategian toimeenpano-ohjelmien suuri määrä, mikä voi vaikuttaa niiden toteutumiseen.	Kiitos palautteesta.
Tarkastuslautakunta kiittää valtuustokauden aikaisesta hyvästä yhteistyöstä.	Kiitos palautteesta.

Joensuun strategian 2021–2025 tilannekatsaus, s. 49

Joensuun kaupungin uusi strategia on valmistumassa. Nykyisestä strategiasta tarkastuslautakunta on sitä mieltä, että se on liian pitkä ja se sisältää paljon eri hankkeita ja toimeenpano-ohjelmia. Ottaen huomioon, että strategian neljävuotiskausi on lyhyt, on valintoja tehtävä mihin hankkeisiin keskitytään. Tärkeää on, että kaupungilla on tavoitteita, mutta pitäisi erikseen olla valittu tietyt, joita vietäisiin systemaattisemmin eteenpäin.	Tarkastuslautakunnan huomioid on pyritty huomioimaan uuden strategian valmistelussa.
Väkiluvun kehitys on ollut positiivista. Se pohjautuu kuitenkin pääosin maahanmuuttoon eikä syntyvyyden kasvuun tai sisäiseen muuttoliikkeeseen.	Tarkastuslautakunnan huomio on oikea.



Kaavoituksen tilannekatsaus, s. 49

Kaavoituksessa on ollut resurssivaje jo vuosia, mikä on aiheuttanut ongelmia muuten hyvin tehtyyn työhön. Henkilöresurssit ovat kuitenkin tilannekatsauksen mukaan parantuneet. Myös rakentamisen vähentyminen on helpottanut kaavoituksen työtilannetta. Yleiskuvaksi tilannekatsauksessa muodostui, että kaavoituksen henkilöstössä vallitsee hyvä vire.	Tarkastuslautakunnan huomioidut ovat oikeita.
--	---

Toimitilojen tilannekatsaus, s. 50

Tarkastuslautakunta sai kaupungin toimitiloihin liittyen kattavan selvityksen tyhjästä tiloista ja niiden kustannuksista. Lautakunta kantaa huolen tyhjien tilojen ongelman ratkaisusta sekä niiden kustannuksista niin tyhjiillään pitämisen, purkamisen kuin alaskirjausten osilta. Sen lisäksi kaupungin on huolehdittava nykyisten käytössä olevien tilojen korjauksesta sekä myös uudelleenrakennuksesta.	Tarpeettomista tiloista on tehty tarkastelu, jonka mukaan toimitilat on jaettu myytäviin ja purettaviin tiloihin. Purettaviksi määritellyt tilat tullaan purkamaan vuosittain käytössä olevien määrärahojen puitteissa. Myytävissä kohteissa tullaan käyttämään erilaisia myynnin tehostamiskeinoja. Kaupungin omassa käytössä olevien kohteiden peruskorjaus- ja uudisrakennusinvestoinneista on laadittu ohjelma noudattaen kaupunginvaltuuston hyväksymää tärkeysjärjestystä.
Merkittävimpänä yksittäisenä investointina tarkastuslautakuntaa puhuttui Mehtimäen jääurheilukeskuksen investointi ja etenkin sen kustannusten ylittyminen alkuperäisestä kustannusarviosta. Valtuuston vuoden 2021 lopulla hyväksymä hankesuunnitelman mukainen kustannusarvio 12,8 milj. euroa ylittyi lopulta noin 50 %:lla ja 6,45 milj. eurolla ollen vuoden 2024 lopun kustannusennusteen mukaisesti noin 19,2 milj. euroa.	Ei toimenpiteitä. Mehtimäen jääurheilukeskuksen kustannusarvion muutoksia on avattu päätöksenteon ja tilinpäätöksen yhteydessä.



Lautakunta on saanut selvityksen Tilakeskuksen johtajalta ja kaupungin lakimieheltä, jossa käytiin lävitse päätöksentekoprosessi ja siihen liittyvät hyväksynnät. Tarkastuslautakunta toteaa, että jääurheilukeskushanke on toteutettu nykyisen hallintosäännön ja talousarvio-ohjeituksen mukaisesti.	Ei toimenpiteitä.
Tarkastuslautakunnan näkökulmasta tulisi Tilakeskuksen kommunikoida valtuuston ja hallituksen kanssa selkeämmin myöhempien epäselvyyksien välttämiseksi. Valtuustossa hyväksyttyjen hankesuunnitelmien kustannusarvioiden mahdolliset kustannusten ylitykset tulisi viedä hallituksen kautta valtuuston hyväksyttäväksi, mikäli myös viranhaltijan valtuudet ovat ylittyneet.	Mahdollisissa kustannusarvion ylityksissä toimitaan kaupungin talousarviossa määritellyn mukaisesti.
Hallintosääntö ja talousarvioesitys tulisi tarkistaa sen osalta, kuinka yksittäisten hankkeiden kustannusten ylitykset tulee hyväksyttää. Kustannusmuutoksille on määriteltävä selkeät rajat, joiden ylittyessä asia on vietävä hallituksen tai valtuuston käsiteltäväksi. Epämääräisistä ilmaisuista, kuten ”merkittävä” ja ”huomattava”, tulee luopua ja käyttää tilalla yksiselitteisiä kriteerejä.	Kaupungin talousarviossa on määritelty yksiselitteisesti, milloin kustannusarviolitus tai sen uhka on tuotava kaupunginvaltuuston käsittelyyn.

Asiakaspalvelupisteiden tilannekatsaus, s. 51

Joensuun pitäjiä palvelupisteuudistus on herättänyt huolta erityisesti ikääntyneissä kuntalaisissa. Kirjastojen pidemmät aukioloajat ovat lisänneet joustavuutta, mutta henkilökohtaisen asioinnin väheneminen ja digipalveluihin painottuminen on vaikeuttanut asiointia monelle, joka ei hallitse sähköisiä välineitä tai pääse helposti liikkumaan.	Uutta pitäjäpalvelupistemallia arvioidaan ja palautetta kerätään, minkä perusteella mallia kehitetään edelleen asiakkaiden tarpeita vastaaviksi.
Tarkastuslautakunta korostaa, että kuntalaisille ei saa syntyä tunnetta, että heidät on hylätty. Palvelujen saavutettavuus ei saa riippua siitä, missä päin kuntaa asuu tai kuinka hyvin osaa käyttää tietokonetta. Nykyisessä tilanteessa tämä riski on todellinen – etenkin pitäjiä alueilla, joista on kadonneet pankkipalvelut ja kunnan asiointipisteet.	Kaupungin palveluita tarjotaan digipalvelujen lisäksi myös henkilökohtaisesti, asiakkaan tarpeiden mukaan.



Palveluiden turvaamisessa on huomioitava myös hyvinvointialueen vastuu. Lain mukaan (612/2021, §6, §8 ja §15) hyvinvointialueen on järjestettävä sosiaali- ja terveystalvelut asiakaslhtöisesti, saavutettavasti ja tarvittaessa kotiin tuotuna. Tämä koskee erityisesti niitä asiakaita, jotka eivät kykene käyttämään digipalveluita tai kulkemaan palveluiden äärelle.	Ei toimenpiteitä. Hyvinvointialue vastaa sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisestä.
Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin ja hyvinvointialueen yhteistyö toimii erityisesti syrjäkylillä asuvien ihmisten kohdalla. Palvelujen yhteensovittaminen ja tiedonvaihto on oltava kunnossa, jotta iäkkäät ja muut erityisryhmät saavat tarvitsemansa avun ajoissa – ilman, että joutuvat itse taistelemaan sen puolesta.	Yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa kehitetään.
Palveluiden kehittämisessä on kuunneltava kuntalaisten ääntä ja varmistettava, että kukaan ei jää palveluiden ulkopuolelle. Muutosten keskelläkin on pidettävä kiinni siitä, että ihmisiä ei jätetä yksin.	Erilaisia osallistumismuotoja kokeillaan ja kehitetään jatkuvasti, jotta ne palvelisivat asukkaiden osallistumista mahdollisimman hyvin.



Konserniyhteisöjen toiminnan arviointi, s. 52–57**Joensuun Kodit Oy, s. 53**

Yhtiölle haasteina tarkastuslautakunta näkee asumistukien pienentymisen seurauksena kysynnän suuntautumisen pienempiin asuntoihin sekä sen, ettei muutoksen myötä asuntotarjonta välttämättä vastaa kysyntään. Sen lisäksi ongelmana on asuntojen kohtaanto-ongelma, jossa pitäjistä tyhjenee asuntoja kysynnän siirtyessä keskusta-alueelle.	Kaupunginhallitus kiittää huomioista.
Asuntojen saatavuuden sekä kasvun ja elinvoiman tavoitteen osalta tarkastuslautakunta toivoo, että tavoitteen toteumaa avattaisiin tarkemmin. Tavoitteen toteumana oli, että se tarjosi asunnon 42:lle työn vuoksi muuttaneelle hakijalle, kun hakemuksia jätettiin yhteensä 69 kappaletta. Yhtiö arvioi, että tavoite asuntojen saatavuudesta toteutui, vaikka tietojen perusteella hakemuksia oli selvästi enemmän kuin asuntotarjouksia.	Pahoittelut epätasmaisesta ilmaisusta. Joensuun Kodit Oy pystyi tarjoamaan asunnon kaikille niille hakijoille, jotka täyttivät yhtiön määrittämät hakukriteerit ja jotka halusivat vastaanottaa tarjotun asunnon.

Opiskelija-asunnot Oy Joensuun Elli, s. 54

Käyttöasteiden osalta tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että opiskelijoille suunnatut asunnot ovat vuokrattuina ja vastaavat siltä osin opiskelijoiden tarpeita. Myös soluasuntojen käytön ja määrän sopeuttaminen nähdään hyväksi asiaksi. Käyttöasteiden ollessa korkeita, tulee yhtiön kuitenkin myös varmistaa, että se pystyy vastaamaan asuntojen kysyntään. Yhtiön taloudelliset tavoitteet eivät täyttyneet.	Kiitos palautteesta.
--	----------------------



Joensuun Yrityskiinteistöt Oy, s. 55

Tarkastuslautakunta näkee, että Joensuun Yrityskiinteistöt Oy on vastannut alueen yritysten tarpeisiin hyvin. Mittareiden osalta tarkastuslautakunta huomauttaa, että yhtiön tavoitetaso kilpailukykyisistä hinnoista ei toteutunut, vaikka yhtiö oli arvioinut yleisesti strategisen tavoitteen vetovoimaisten toimitilojen tarjoamisen toteutuneeksi.	Yleinen kustannustason nousu on aiheuttanut nousupainetta vuokratasoihin. Yhtiön tilojen vuokrataso on edelleen kilpailukykyinen alueen vuokratasoon nähden.
---	--

Business Joensuu Oy, s. 56

Tarkastuslautakunta on erityisen tyytyväinen vihreän siirtymän yritysten perustamisten ja sijoittumisten määrään, joka ylitti selkeästi tavoitetason.	Kaupunginhallitus kiittää huomioista.
---	---------------------------------------



Konserniyhtiöiden toteumien arvioinnin yhteenveto, s. 57

Yhteenvetona kaupungin tytäryhtiöiden arvioinneista tarkastuslautakunta toteaa, että tytäryhtiöiden toiminta on vakiintunutta ja yhtiöille asetettuihin tavoitteisiin on pääsääntöisesti päästy.	Ei toimenpiteitä.
Taloudellisten tavoitteiden osalta tarkastuslautakunta kuitenkin kiinnittää huomion, että yhtiöiden tavoitteisiin päästään pääosin nollatulosta tekemällä.	Vuonna 2024 voimassa olleiden yhtiöjärjestysten mukaisesti strategisten tytäryhtiöiden tarkoituksena ei ole ollut voiton tuottaminen.
Tulevaisuudessa on tärkeää keskittyä palvelujen hinnoitteluun, oppilasmäärien vakauttamiseen ISLO:ssa sekä konsernin sisäisen vuoropuhelun vahvistamiseen.	Kaupunginhallitus kiittää huomioista.



Yhteenveto tilivuoden 2024 arvioinnista, s. 58–59**Talous, s. 58****Kaupungin talousarvion tilikauden tuloksen toteutuminen**

Kaupungin tilikauden tulos ylitti selkeästi alkuperäisen talousarvion, ollen 18,3 milj. euron arvioidun alijäämän sijasta 3,7 milj. euroa ylijäämäinen. Kuntien tilikauden tulokset heittelivät suuresti talousarvioista kautta maan, eikä Joensuu ollut ainoa. Tarkastuslautakunta kuitenkin painottaa, että talousarviovaiheessa tulee tarkemmalla tasolla olla selvillä mm. valtionosuuksien kehityksestä, jotta kaupunki voi tarkemmillä tiedoilla laatia talousarvionsa. Samalla tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että kaupungin taloudellinen tilanne oli tilivuonna paljon arvioitua parempi.

Valtionosuudet arvioidaan talousarviovalmistelussa Valtiovarainministeriön sekä Kuntaliiton ennakollisten laskelmien pohjalta. Usein talouden tulo- ja menoerien kehitykseen liittyy epävarmuutta, jota ei pystytä täysin ennakoimaan talousarvion valmisteluvaiheessa, mutta ennusteiden tarkkuutta pyritään jatkuvasti parantamaan.

Kaupunginhallitus, s. 58**Työllisyys**

Tarkastuslautakunta on huolissaan Joensuun korkealla pysyvistä työttömyysasteista ja matalasta työllisyysasteesta. Tämä tilanne on aiheuttanut kaupungille merkittäviä kustannuksia (9,6 milj. euroa vuodessa) ja on ollut pitkäkestoista sekä rakenteellista. Työttömyyden lisääntyminen on ollut ilmeistä, ja se on heikentänyt kaupungin talouden kestävyyttä ja elinvoimaisuutta. Työllisyyden parantaminen tulee olemaan yksi kaupungin suurimmista haasteista, ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota jatkossa.

Tarkastuslautakunnan huomio on aiheellinen.



Elinvoima, tyhjät liiketilat ja rakentaminen

Kaupunginhallituksen tavoitteet tyhjien liiketilojen suhteen ovat jääneet saavuttamatta. Tämä on johtanut merkittäviin kustannuksiin. On tärkeää, että kaupunginhallitus arvioi harkitummin uusien tilojen hankintaa ja tekee selkeät päätökset siitä, kuinka tarpeettomiksi jäävistä tiloista päästään eroon tai millä tavoin ne otetaan uuteen, kustannustehokkaaseen käyttöön.	Uusien tilojen hankintatarpeet arvioidaan kohdekohtaisesti. Kaupungin omaan käyttöön tarpeettomiksi käyneissä tiloissa ei yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta ole sellaisia, joita kaupunki jatkossa tulisi tarvitsemaan. Tarpeettomista tiloista on tehty tarkastelu, jonka mukaan toimitilat on jaettu myytäviin ja purettaviin tiloihin. Purettaviksi määritellyt tilat tullaan purkamaan vuosittain käytössä olevien määrärahojen puitteissa. Myytävissä kohteissa tullaan käyttämään erilaisia myynnin tehostamiskeinoja.
Rakentaminen Joensuussa kuin muuallakin on vähäistä, ja pientalotonttien luovutus on matalalla tasolla. Tonttien hinnoittelulla voitaisiin houkutella rakentajia ja elvyttää asuntotuotantoa. Keskustan tyhjät liiketilat heikentävät kaupungin vetovoimaa, ja kaupungin tulisi olla vuoropuhelussa tilojen omistajien kanssa ja selvittää, miten se voisi edistää tilojen käyttöönottoa.	Rakentamisen vähäisyys ei ole ollut tonttihinnoittelusta johtuvaa, vaan lähinnä yleisestä maailmantilanteesta, mikä heikentää investointihalukkuutta ja vaikeuttaa esim. rahoituksen saamista. Kaupunkikeskustan kehittämiseksi kaupunki käy säännöllistä vuoropuhelua tilojen omistajien kanssa.

Osallisuus- ja vetovoimalautakunta, s. 58**Pitäjäparlamentin perustaminen**

Tarkastuslautakunta suosittelee, että pitäjille perustettaisiin yhteinen alueellinen edunvalvontaryhmä, joka tuo vahvasti esiin paikallisten ääntä ja näkemyksiä Joensuun kaupungin suuntaan. Pelkkä kuuleminen ei riitä, vaan asukkailla on oltava aito mahdollisuus vaikuttaa.	Pitäjäparlamentteja tai vastaavia on toteutettu jonkin verran muualla Suomessa. Osallisuus- ja vetovoimalautakunnan pyynnöstä parlamenttien toimintaa ja niistä kokemuksia selvitettiin. Toiminnassa on ollut haasteena, ettei niillä ole ollut todellista vaikuttamismahdollisuutta pitäjien asioihin. Osallisuus- ja vetovoimalautakunta päätyi selvityksen perusteella siihen, että Joensuussa kehitetään toimintatapoja, joissa asukkailla on aito mahdollisuus vaikuttaa.
Kaupungin on myös muutettava toimintatapojaan siten, että palvelut ja kehittäminen on vietävä eteenpäin aidossa yhteistyössä, kumppanuussopimuksiin perustuen. Näin rakennetaan tasa-arvoista ja kestävä Joensuuta.	Kumppanuussopimuksia palvelujen tuottamisessa hyödynnetään aina, kun ne ovat soveltuvien vaihtoehtojen molemmille osapuolille. Yhteistyöperustaisuutta kaupungin toimintatavoissa vahvistetaan ja yhteistoimintaa kehitetään.



Hyvinvoinnin toimiala, s. 58**Lasten ja nuorten pahoinvointi**

Tarkastuslautakunta haluaa toistaa toteamansa, että syrjintä sekä pahoinvointi nuorten keskuudessa on suuri huolenaihe. Jotta strategia-kaudelle asetettuun tavoitetilään voidaan päästä, edellyttää se kaupungilta konkreettisia toimia lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Huolena edelleen on, että kaupungin tehostamis- ja säästö-toimenpiteet kohdistuvat myös lapsiin ja nuoriin.	Kaupunki valitettavasti joutuu lasten ja nuorten vähenemisestä johtuen sovittamaan palveluitaan palvelutarpeeseen myös tulevaisuudessa. Lasten ja nuorten kokonaisvaltainen hyvinvointi otetaan aina huomioon ratkaisuesityksissä.
--	--

Kaupunkiympäristön toimiala, s. 59**Tavoiteasetanta**

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta toimialan tavoiteasetanta on konkreettinen ja asetettu oikeasti tavoitteellisesti sekä niiden määrä on kattava. Toimiala oli ainoa, jonka tavoitteiden toteumissa oli myös tavoitteita, jotka eivät toteutuneet. Mm. rakentamisen vähentymisen osalta tavoitteisiin on ollut vaikeaa päästä. Myöskään katujen korjausvelan osalta tavoitteisiin ei päästy, sillä muutama suuri hanke on siirtynyt ensi vuoteen.	Kaupunkirakennepalvelut kiittää palautteesta, ei toimenpiteitä
---	--

Mehtimäen jääturheilukeskuksen kustannukset

Tarkastuslautakuntaa puhututti loppuvuodesta 2024 valmistuneen Mehtimäen jääturheilukeskuksen lopulliset kustannukset, jotka olivat noin 6,4 miljoonaa euroa ja 50 % enemmän kuin valtuuston hyväksymässä hankesuunnitelmassa. Tarkastuslautakunta sai selvityksen Tilakeskuksen johtajalta ja kaupungin lakimieheltä, jossa käytiin läpi päätöksentekoprosessi ja siihen liittyvät hyväksynnät. He totesivat, että jääturheilukeskushanke toteutettiin nykyisen hallintosäännön ja talousarvio-ohjeistuksen mukaisesti.	Ei toimenpiteitä
--	------------------



Tarkastuslautakunta toivoo, että Tilakeskus kommunikoisi selkeämmin valtuuston ja hallituksen kanssa epäselvyyksien välttämiseksi. Mahdolliset kustannusten ylitykset tulisi viedä hallituksen kautta valtuuston hyväksyttäväksi, jos viranhaltijan valtuudet ovat ylittyneet. Lautakunta myös ehdottaa, että hallintosääntöä ja talousarviokirjaa täsmennettäisiin siltä osin, miten yksittäisten hankkeiden kustannusmuutokset tulisi tuoda tietoon ja hyväksyä. Lautakunta toteaa, että epämääräiset termit, kuten ”merkittävä” ja ”huomattava”, tulisi muuttaa prosentuaalisiksi ja euromääräisiksi.	Kustannusylityksissä noudatetaan talousarviossa viranhaltijalle määriteltäviä euromääräisiä hankintarajoja. Kaupungin talousarviossa on määriteltäviä yksiselitteisesti, milloin kustannusarvioylitys tai sen uhka on tuotava kaupunginvaltuuston käsittelyyn.
---	---

Joensuun Vesi

Tarkastuslautakunta toteaa Joensuun Vedestä, että vaikka se markkinoi tuottavansa ”maailman parasta vettä”, ei asiakastyytyväisyysmittausten tulos ole yltänyt samalle tasolle useiden muiden kaupunkien vesilaitosten kanssa. Lautakunta suosittelee, että asiakaskokemuksista kehitetään tavoitteiden mukaiseksi.	Vuonna 2024 tehdyn asiakastyytyväisyysmittauksen mukaan veden laatu Joensuussa on erittäin hyvää ja kaupungin kaikista tuloksista tämä mittari saa kaikkein korkeimman arvosanan. Suomalainen vesihuolto on erittäin korkeatasoista ja erot kärjessä ovat marginaalisia.
--	---

Muut huomiot, s. 59

Toimialojen tavoiteasetanta ja mittaristo

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta toimialojen on jatkossa kiinnitettävä huomiota, että taloudellisten tavoitteiden lisäksi strategiset tavoitteet ovat konkreettisia ja mitattavia sekä niiden määrä on kohtuullinen. Tarkastuslautakunta kannustaa toimialoja myös kunnianhimoisempaan tavoiteasetantaan, sillä muut kuin kaupunkiympäristön toimiala olivat saavuttaneet kokonaan tai osittain jokaisen asetetun tavoitteen.	Tarkastuslautakunnan huomiot otetaan huomioon strategian tavoitteissa sekä tulevien vuosien talousarvion valmistelussa.
---	--



Kaupungin henkilöstön sairauspoissaolojen lasku

Tarkastuslautakunta on erityisen tyytyväinen sairauspoissaolojen laskuun niin työtyytyväisyyden kuin myös henkilöstökustannusten säästöjen näkökulmasta. Tarkastuslautakunta kuitenkin painottaa, että työterveydenhuollon kustannuksen kehitykseen on kiinnitettävä huomioita.	Työterveyshuollon kustannuskehitystä seurataan aktiivisesti ja niiden kehitykseen pyritään vaikuttamaan aktiivisesti.
---	---

Kaupungin tytäryhtiöiden arviointi

Tytäryhtiöiden arvioinneista tarkastuslautakunta toteaa, että tytäryhtiöiden toiminta on vakiintunutta ja yhtiöille asetettuihin tavoitteisiin on pääsääntöisesti päästy.	Ei toimenpiteitä.
---	-------------------

